

Lakota in pilule

Na dveh krajih v današnji številki našega lista je omenjena lakota ali nevarnost lakote v svetu. Človeštvo se nezadržno množi in potrebuje vedno več hrane, količina hrane pa ne narašča v istem ritmu kot število rojstev in tako se pojavlja, po predvidevanjih statistikov in gospodarstvenikov, nevarnost lakote. In proti tej nevarnosti nam monotono ponavljajo en sam recept: pilule (tablete) proti spočetju. To je dozdevno tisto čudodelno zdravilo, ki lahko človeštvo obvaruje pred strahotami preobljudenosti in lakote.

Ljudje so v splošnem nagnjeni k temu, da iščejo vedno neko čudodelno zdravilo za svoje stiske. V starem in srednjem veku so se zatekali ponj k čarovnicam in alkimistom. V novem veku se zatekajo ponj k znanosti ali k tistemu, kar velja za znanost. Toda v bistvu gre še vedno za isto vero v čarovno zdravilo. Tako univerzalno zdravilo za vse stiske človeštva so videli v preteklem stoletju v znanosti na splošno, nato v socializmu in danes v — piluli proti spočetju.

Toda ali bi uživanje take pilule res kaj zaleglo? Gotovo bi ne mogli nikoli pridobiti vseh zakonskih parov v svetu za to, da bi jo uživali ali da bi se podvrgli drugim takim v bistvu zoprnim in neestetskim postopkom, da bi omejili število svojih otrok. Tega bi ne dosegel niti najokrutnejši totalitarni režim. A tudi če bi prepustili »uporabo« takih pilul svobodni volji in razsodnosti posameznih parov, bi iz takega »kemičnega« omejevanja rojstev ne moglo nastati nič dobrega, neglede da je to tudi proti krščanskemu in sploh proti religioznemu pojmovanju življenja in njegove svetosti, pa tudi vloge, ki jo igra v usodi človeštva Božja previdnost. Kdo naj določi mejo za število rojstev? Kdo lahko sploh presodi, kje je prava meja za število ljudi na svetu ali v posamezni deželi? Ali naj prepustimo to odločitev državnim načrtovavcem, ki niso sposobni zagotoviti niti načrtne proizvodnje v industriji, poljedelstvu in živinoreji, kjer nimajo opravka z upornim in neodvisnim težočim človeškim duhom?

Dejstva uče, da Evropa, ki je najbolj gosto obljudena, nikakor ni ogrožena od lakote, ampak trpi celo na preobilju živil. Uvaža tudi na milijone delavcev iz obrobni dežel, iz Turčije, Španije, Grčije itd. Obljudenost torej ne more biti pravi vzrok lakote. Vzrok ji je iskati le v revščini in nevednosti. Lakota straši tam, kjer žive ljudje na zelo nizki življenjski in kulturni ravni in to neglede na povprečno obljudenost na 1 kv. kilometer. Ljudje stradajo prav tako v skrajno redko obljudenem Kongu kakor v gosto obljudeni Indiji, imajo pa dovolj hrane tako v redko obljudeni Kanadi kot v gosto obljudeni Holandiji ali Nemčiji.

To pomeni, da se je treba proti lakoti v svetu boriti z dviganjem življenjske in kulturne ravni ogroženih ljudstev, ne pa s pi-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na upravne volitve

Z ZAUPANJEM SLOVENSKI SKUPNOSTI

V nedeljo dopoldne je bilo v Trstu zborovanje kandidatov, aktivistov in podpornikov Slovenske skupnosti. Zborovanje je vodil bivši nabrežinski župan in sedanji nosilec liste Slovenske skupnosti v Nabrežini Josip Terčon.

Najprej je poročal o svojem delu tržaški občinski svetovalec dr. Teofil Simčič. Med drugim je dejal, da je tržaška občina na njegovo zahtevo sprejela v službo 12 poljskih čuvajev, odprla slovenski otroški vrtec v središču Trsta v ulici Donadoni ter preklicala sklep o razlastitvi slovenskih vrtnarjev pri sveti Mariji Magdaleni. Dr. Simčič je zahteval tudi odprtje občinskih delegacij z uradniki, ki bodo znali slovenski jezik, v vseh okoliških krajih in predmestjih; toda te zahteve tržaška občina kljub zagotovilom do zdaj še ni uresničila. Nato je slovenski občinski svetovalec naštel dolgo vrsto pismenih in ustnih posredovanj za poslopja slovenskih šol, ceste ter za razne druge javne naprave, pri katerih je včasih uspel, včasih pa ne. Omenil je tudi več svojih nastopov v občinskem svetu, s katerimi je zahteval uresničenje pravic slovenske manjšine, kakor jih določata ustava in londonski sporazum.

VAŽNI POROČILI

Zatem je deželni poslanec dr. Jože Skerk orisal svoja prizadevanja v deželnem svetu, da bi ta priznal načelo, po katerem spada reševanje narodnostnih zadev slovenske manjšine v pristojnost deželnih organov. Kakor je znano, zastopajo večinske stranke v deželnem svetu stališče, da dežela ni pristojna za reševanje zadev narodnostnih manjšin, čeprav člen 3. deželnega statuta določa, da morajo biti jezik in druge značilnosti narodnostnih manjšin v Furlaniji - Julijski krajini zaščiteni. Kljub takšnemu stališču je dr. Skerku uspelo izsiliti nekaj koncesij ter tako doseči, da so večinske stranke nekoliko odstopile od svojega prvotnega stališča. Tako je deželni svet izglasoval člen notranjega deželnega pravilnika, po katerem lahko sestavlja svetovalsko skupino tudi en sam svetovalec, če je pripadnik slovenske manjšine. Deželni svet je tudi pristal, da bo predstavnik Slovenske skupnosti član raznih komisij, med drugim tudi komisije za splošne zadeve in prosvetne komisije. Dalje je deželna vlada sklenila, da bo izdajala prevod uradnega vestnika tudi v slovenščini. Predsednik deželne vlade in predsednik deželnega sveta pa sta zagotovila, da bodo namestili v deželni upravi primerno število slovenskih uslužbencev.

Med nedavno razpravo o gospodarskem programiranju je naš deželni poslanec stavil pet zahtev, od katerih so tri sprejeli. Deželna vlada se je obvezala, da bo okrepila gospodarske odnošaje s Slovenijo, da bo upo-

števala protest proti razlastitvi zemlje na področju Standreža in Sovodenj pri sestavljanju deželnega urbanističnega načrta ter da bo proučila predlog o ustanovitvi stolice za slovenščino na tržaški univerzi. Dr. Skerk je zahteval tudi ustanovitev slovenske kmetijske šole ter ukinitve ukrepa bivše ZVU, ki zavira investiranje tujega kapitala na Tržaškem.

Delo Sveta Slov. skupnosti

Sledilo je poročilo Dušana Černeta o delovanju Slovenske skupnosti. Slovenska skupnost je bila ustanovljena oktobra leta 1962. Njen glavni cilj je ohranitev in okrepitev slovenske manjšine v Italiji. Njen svet je imel od ustanovitve do danes skupno 126 rednih in večje število izrednih sej. Venomer je skrbno spremljal politični in gospodarski razvoj slovenske manjšine v Italiji. Brž ko je ugotovil, da je v nevarnosti kaka njena pravica ali korist, je takoj in odločno nastopil. Že ob svojem nastanku je Slovenska skupnost izbojevala prvo zmago s tem, da je sodišče moralo priznati dvojezični napis na njenem volilnem znaku. Kmalu nato je svet poslal vladnemu generalnemu komisarju resolucijo, v kateri je protestiral proti razlaščenju slovenske zemlje in nizki odkupni ceni na področju Žavelj. O tem vprašanju je odposlanstvo Slovenske skupnosti ravpravljalo tudi s podprefektom Molinijem.

Sledil je protest Slovenske skupnosti proti gradnji ezulskih naselij v Nabrežini. Protestne resolucije je svet poslal raznim pristojnim ministrstvom, med drugim tudi tedanjemu socialističnemu ministru Pieracciniju, ki je podpisal ukrep o pospešitvi omenjenih gradenj. Poleg slovenske zemlje je svetu najbolj pri srcu slovenska šola. Svet se je zavzel s pismenimi vlogami in z razgovori pri tržaškem šolskem skrbniku in prosvetnem ministrstvu za uzakonitev slovenskih šol, za imenovanje svetovalca za slovenske osnovne šole, za pravočasno izdajo slovenskih učbenikov ter za ustanovitev slovenskih strokovnih zavodov.

Dalje je svet zahteval sorazmerno slovensko zastopstvo v odboru turistične ustanove v Sosljanu, namestitev uradnika z znanjem slovenščine na proseški pošti ter slovenske napise na spomenike padlim v osvobodilnem boju na pokopališču na Opčinah in pri Sveti Ani. Posredoval je tudi popravilo raznih javnih naprav, med drugim pokrajinske ceste Domjo-Mačkovlje-Osp, ter v številnih osebnih zadevah za slovenske delovne ljudi. Ko so v deželnem svetu preprečili slovenskim svetovalcem, da bi govorili v slovenščini, je objavil protestno resolucijo ter dal pobudo, da so občinski sveti slovenskih občin so-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 15. novembra, ob: 8.30 Poslušali boste... Od nedelje do nedelje na našem valu; 9.00 Kmetijska oddaja; 10.00 Prenost sv. maše iz Stolnice sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Beli kit Moby Dick«, povest, ki jo je napisal Herman Melville. Prevod in dramatisacija Dušan Pertot. 2. del: »Kapitan Ahab«. Igra RO, vodi Lojzka Lombar; 12.00 Slovenska nabožna pesem; 12.15 Vera in naš čas; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. Urednika Mitja Volčič in Dušan Černe; 15.00 Znani pevci: Caterina Valente in Johnny Dorelli; 15.45 Pevski zbori Furlanije - Julijske krajine: Zbor »Aquila« iz Basiliana, ki ga vodi Bruno Sebastianutto; 18.00 Po društvih in krožkih: »Slovenski klub«, pripravil Saša Martelanc; 20.30 Iz slovenske folklore: Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico novembra«; 21.00 Vabilo na ples.

♦ PONEDELJEK, 16. novembra, ob: 11.45 Ameriški odmevi; 12.15 Niko Kuret: »Pratika za drugo polovico novembra«; 18.00 Znanstveni leksikon; 18.30 Naši mladi solisti: Kitarist Dragotin Lavrenčič; Alfred Uhl; Preludij, Koračnica; Mauro Giuliani: Heroična sonata; 19.15 Plošče za vas; 20.30 Giancarlo Menotti: Poslednji divjak, opera v treh dejanjih.

♦ TOREK, 17. novembra, ob: 11.45 Naš juke-box; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 18.30 Sodobna glasba jugoslovanskih narodov: Simfonični orkester Radiotelevizije iz Zagreba vodi Hans Müller-Kray. Poje altistka Marijana Radev; 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. Pripravila Krasulja Simoniti; 21.30 Slovenske novele 19. stoletja: Miljutin Zarnik: »La bella Gina«; 21.55 Koncertisti naše dežele: Baritonist Claudio Giombi, pri klavirju Anna Luci Sanvitale. Na sporedu so samospevi tržaških skladateljev.

♦ SREDA, 18. novembra, ob: 11.45 Italijanski orkestri in pevci; 12.15 Brali smo za vas; 18.00 Radijska univerza: Branko Pečan: Galileo Galilei: »Njegovo življenje«; 18.30 Iz programske glasbe, pripravil Gobjmir Demšar; 19.15 Higiena in zdravje, pripravil dr. Rafko Dolhar; 20.30 Simfonični koncert orkestra Glasbene Akademije iz Ljubljane. Vodi Uroš Prevorsek. Sodeluje pianist Milivoj Surbek. Slavko Osterc: Religioso, iz Suite za orkester. Dimitrij Soštakovič: Prva simfonija v f-molu, op. 10. Franz Liszt: Koncert št. 1 v Es-duru za klavir in orkester. Gioacchino Rossini: Uvertura k operi »Viljem Tell«. V odmoru (približno ob 21.10) Knjižne novice: Martin Jevnikar: »Lev Detela in njegova knjiga »Blodnjak«.

♦ ČETRTEK, 19. novembra, ob: 11.45 Mali ansambli; 12.15 Po društvih in krožkih: »Slovenski klub«, pripravil Saša Martelanc; 17.20 Iz albuma lahke glasbe, pripravila Susy Rim; 18.00 Italijanščina po radiu; 19.15 Sirimo obzorja: Tradicionalne dejavnosti tržaškega gospodarstva: »Zelezarne«, napisal Aleš Lokar; 20.30 »Faust«. Dramatična pesnitev Johanna Wolfganga Goetheja. Prevod Božo Vodusek, radijska priredba Jože Babič. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu, režira Jože Babič.

♦ PETEK, 20. novembra, ob: 11.45 Florentinski motivi; 12.15 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljic, pripovedk, legend: »Od kdaj so mravlje kruljave«. Pripravil Jurij Slama; 18.30 Jugoslovanski solisti. Altistka Marija Bitenc, pri klavirju Anna Luci Sanvitale. 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti: Vinko Beličič: »Prešeren in erose«; 20.30 Gospodarstvo in delo. Urednik Egidij Vršaj; 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30) Obletnica meseca: Rado Bednarik: »George Clemenceau, ob 25. obletnici smrti«.

♦ SOBOTA, 21. novembra, ob: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi; 12.15 Znani sodobniki; 15.00 »Volan«. Oddaja za avtomobiliste; 15.30 »Prazna hiša«, veseloigra v enem dejanju, ki jo je napisal Giovanni Giraud, prevedel Saša Martelanc. Igra RO, režira Stane Kopitar; 16.55 Bodočiolisti: Violinist Fern Raškovič; pianistki Bojka Pejčić in Zorica Dimitrijevič — Slušatelj Glasbene Akademije iz Beograda; 17.20 Drugi Vatikanski koncil. Poročila in komentarji; 18.00 Radijska univerza: Tone Penko: Kraška flora: »Brin«; 18.30 Glasbena oddaja za mladino, pripravil Dušan Jakomin; 19.15 Družinski obzornik. Urednik Ivan Theuerschuh; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Zbor »Francè Prešeren« iz Kranja, ki ga vodi Peter Lipar; 21.00 Vabilo na ples; 22.00 Veliki tuji simfonični orkestri.

Izdajatelj: »Novi list« d. z. o. z. • Glavni urednik: Engelbert Besednjak • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« — Trst, ulica Sv. Frančiška 20 — telefon 29-477

Z zaupanjem Slovenski Skupnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

glasno sprejeli zahtevo po uporabi slovensčine v deželni svetu in upravi. Svet je organiziral tri volilne nastope ter navezal stike s predstavniki Beneških in Kanalskih Slovencev.

Obširna debata

Nato je Drago Legiša orisal smernice bodoče dejavnosti Slovenske skupnosti v okviru pokrajinske sveta in občinskih uprav okoliških slovenskih občin. Navedene smernice sestavljajo splošni program za bližnje pokrajinske in občinske volitve ter jih zato v celoti priobčujemo na 4. strani našega lista.

Siedila je obširna debata, v katero so posegli številni udeleženci zborovanja. Mnogi govorniki so poudarili zlasti naslednje misli: Slovenska skupnost mora biti široka ter zajeti vse Slovence, katerim je glavni cilj ohranitev naše manjšine. Slovenska skupnost ne sme biti privesek nobene italijanske stranke. V Slovenski skupnosti smo Slovenci gospodarji v lastni hiši. S krepitvijo slovenske samostojne politične organizacije preprečujemo postopno potujčevanje v tujih organizacijah. Italijanska komunistična partija in italijanska socialistična stranka postavljata na svoje občinske kandidatne liste državljane italijanske narodnosti, s čimer omogočata utrjevanje italijanskih pozicij v slovenskih občinah. Mnogi govorniki so grajali ravnanje Krščanske demokracije in ostalih vladnih strank s slovensko manjšino.

Vsi so se strinjali z ugotovitvijo, da se le samostojno in svobodno slovensko predstavništvo lahko dosledno in odločno zavzame za uresničenje slovenskih pravic ter brani koristi slovenskega prebivalstva.

Ob zaključku debate so udeleženci sprejeli nasledno resolucijo:

Resolucija

Kandidati, zaupniki, aktivisti in podporniki Slovenske skupnosti, zbrani na zborovanju v nedeljo, 8. novembra 1964 v Trstu ugotavljajo, da je lista Slovenske skupnosti na deželnih volitvah ponovno povečala število svojih glasov ter se krepko uveljavila. To zgovorno dokazuje pravilnost njenega splošnega in podrobnega programa ter dela.

Zborovalci ponovno poudarjajo, da je in ostane glavni cilj Slovenske skupnosti ohranitev in okrepitev Slovenstva na Tržaškem, Goriškem, v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini. Trdno so prepričani, da bo ta cilj možno doseči le z združitvijo vseh slovenskih sil in s skupnimi nastopi. Skupni nastopi so najučinkovitejše sredstvo za izbojevanje in zaščito narodnih, socialnih, kulturnih in gospodarskih pravic ter koristi slovenske manjšine. Zborovalci ugotavljajo, da nam n.i.

TEDENSKI KOLEDARČEK

15. novembra, nedelja: Leopold, Jerica
16. novembra, ponedeljek: Albert, Vanč
17. novembra, torek: Ljuba, Gregor
18. novembra, sredo: Milko, Hilda
19. novembra, četrtek: Liza, Jelisa
20. novembra, petek: Serčko, Feliks
21. novembra, sobota: Marija, Darinka

dijo priložnost za takšen skupen nastop bližnje pokrajinske in občinske volitve, na katerih si bomo Slovenci lahko izvolili svoje zastopstvo v pokrajinski svet ter neodvisne občinske uprave, ki ne bodo podrejene vodstvom italijanskih strank. Z izvolitvijo svojih predstavnikov v pokrajinski svet in občinske uprave bomo omogočili postopno priznanje ter zaščito naših koristi. Hkrati bomo tudi dosegli, da Slovenci v Italiji prenehajo biti sredstvo, s katerim si italijanske stranke utrjujejo svoj politični vpliv, od česar naš živelj nima nikakšne stvarne koristi.

Zborovalci Slovenske skupnosti pozivamo vse rojake na Tržaškem, naj na prihodnjih volitvah dokažejo svojo narodno zavest in politično zrelost s tem, da glasujejo za liste Slovenske skupnosti z znakom lipove vejice in dvojezičnim napisom »Slovenska skupnost«.

—0—

KAJ KUHAJO V MOSKVI?

Za obletnico oktobrske revolucije, ki jo obhajajo v Sovjetski zvezi, kot znano, 7. novembra, zaradi popravka nekdanjega zastojajočega pravoslavnega koledarja, je prispel v Moskvo tudi kitajski predsednik vlade Ču-En-Lai. Že to je bila senzacija, pričó ostrih polemik ki so se odvijale med Rusi in Kitajci v času Hruščova. Potrdilo je namen novih moskovskih oblastnikov, da poravnajo nasprotje s Kitajsko, če le mogoče.

Se bolj zanimivo pa je, da se je Ču-En-Lai tudi ustavil v Moskvi in da že nekaj dni vodi razgovore z odločujočimi možmi v Kremlju. Nekateri vidijo v tem, da se toliko časa mudi v Moskvi, znak, da razgovori ne potekajo čisto zadovoljivo. V resnici pa ravno to pomeni, da obetajo toliko, da se je Ču-En-Laiu splačalo podaljšati obisk v Moskvi morda preko predvidenega časa. Značilno je tudi, da je novo sovjetsko vodstvo poslalo prav prijazno voščilo »albanskemu narodu« ob 19. obletnici sovjetskega priznanja albanske vlade.

Vendar je malo verjetno, da bi mogli Rusi in Kitajci dokončno poravnati svoj spor. Vse da sklepati, da bi bil tak sporazum bolj začasno premirje kot kaj drugega. V igri so važnejši interesi obeh sil kot samo užaljenost nekaterih voditeljev.

V indijski deželi Kerala je zavladao akutno pomanjkanje živil. Vladni načrt racionalizacije živil se je ponesrečil. Sestranski demonstranti, ki zahtevajo kruh in riž, so izropali več trgovin. Demonstranti hodijo v velikih skupinah po mestu in zahtevajo hrano. Osrednja vlada je poslala v Kerala več tovornih vlakov riža, kar pa bo le kaplja v morje, zlasti ker manjka živil tudi na drugih koncih Indije.

V Varšavi so v ponedeljek obsodili 72-letnega poljskega pisatelja Melchiora Wankowitza, ki je ameriški državljan, na tri leta ječe, ker je baje obrekoval komunistično Poljsko. Ker ima pravico do priziva, je ostal še na svobodi. V primeru, da bo tudi prizivno sodišče potrdilo obsodbo, bo moral sedeti zaradi amnestije samo poldrugo leto.

V Jugoslaviji pripisujejo krivdo za škodo zaradi poplav v Zagrebu nepremišljenosti urbanistov.

Ob smrti Modesta Sancina

Kar nismo hoteli verjeti, da nas je priljubljeni igralec tako nenadno zapustil, saj smo ga še vse do zadnjih dni srečavali in govorili z njim. Zato nas je njegova smrt zaradi srčne kapi tembolj pretresla. Se vedno ga vidimo pred seboj živega v vsej njegovi umetniški vitalnosti.

V nedeljo je umrl član tržaškega Slovenskega gledališča, Modest Sancin. Bil je igralec, ki je bil naravnost strastno predan odru. Svoje vloge je ustvarjal v zanosu in ljubezni. Verjel je, da v 62 letih življenja še ni izpovedal kot igralec vsega tistega, kar je nosil v duši.

Človek obstane nem ob veličastju smrti. Gledamo v posmrtno masko igralca in pred nami vstajajo podobe, ki jih je nekoč ta mrtvi obraz izražal in živel.

Igravsko ustvarjanje Modesta Sancina bi mogli razdeliti nekako na tri velika obdobja, v kolikor je to pri igralcu, ki nenehno, iz dneva v dan ustvarja, sploh mogoče.

Prvo obdobje je njegova igra v osrednjem slovenskem gledališču — v ljubljanski Drami. V režijah Šesta, Debevca, Stupice in drugih je Modest Sancin ustvaril niz prisrčnih, veselih ljudi. Prav po teh karakterno sproščenih likih se je ljubljanskemu občinstvu izredno priljubil. Ko smo tedaj pisali kritike o dramskih gledaliških predstavah, smo omenili nekoč v »Domu in svetu«, da zadostuje samo Sancinov nastop na odru in že se razveže spontan smeh v dvorani. Liki, ki jih je oblikoval Sancin tisti čas, so bili polni smeha in vedrine, mladostne razigranosti in spontane hotene nerodnosti, bili so to karakterni liki, obremenjeni s prirodnimi prirojenimi napakami — tako resnično jih je igralec Sancin živel.

Potem je odšel Modest Sancin v drugi hram gledališke umetnosti — v Opero. On sam je gotovo vedel, da ne bo nikdar pel velikih pevskih vlog. A čakalo ga je drugo področje: opereta. Tu je združil svojo naravno igro, komiko izraza, ki ga je imel v obilici, s pevskega vložki.

Njamo prizorov, v katerih je ob odprtih sceni doživljal priznanje občinstva.

A nekoč si je Modest Sancin zaželel ne samo smeha, ampak tudi resnobnosti. Srčno

je želel igrati v resni drami. Vrnil se je na oder dramskega gledališča in v resno igro. Toda občinstvo ga je želelo videti samo vselega, zato ni sprejelo njegove tragične igre tako, kot je on želel.

Modest Sancin je bil prepričan, da bo mogel v domačem mestu po vojni igrati tam, kjer si ga v Ljubljani niso mogli predstavljati. Tu, v Trstu, kjer ga niso videli samo nasmejanega.

In res je v tem tretjem obdobju svojega gledališkega ustvarjanja Modest Sancin odigral celo vrsto najrazličnejših vlog, od najbolj veselih in karakterno smešnih, do življenjsko resnih in tragičnih.

Modest Sancin je oblikoval svoje vloge morda bolj intuitivno kot razumsko; približal se jim je in jih osvojil z nepričakovano pogojenostjo. Vedno pa z bogato gledališko prakso in z veliko ljubeznijo.

Igravec, ki je žrtvoval poslednji utrip svojega srca gledališču, zasluži priznanje in poslednje spoštovanje vseh, ki imajo gledališče radi.

J. P.

Lakota in pilule

(Nadaljevanje s 1. strani)

lulami. Visoka življenjska in kulturna raven vzpostavita sami po sebi ravnovesje s številom rojstev, kot se to kaže v vseh visoko civiliziranih deželah. Pojavi se kvečjemu nasprotna nevarnost — premalo rojstev, da bi se mogla ohraniti visoka življenjska raven, ki potrebuje tudi visok odstotek aktivnega prebivalstva.

Vse to nas kot prebivavce visokocivilizirane Zahoda in kot kristjane obvezuje, da storimo vse, kar je v naših močeh, da pomagamo svojim bratom v manj srečnih deželah, da bodo tudi sami dosegli višjo, človeka dostojno raven. Dolžni smo jim pomagati materialno in duhovno, s tem, da jim pripomoremo k večjemu znanju in duhovni obogatitvi. Te dolžnosti nas pilule proti rodnosti ne bodo nikoli odvezale. Recepti s takimi pilulami niso drugega kakor glas oportunitizma, glas egoizma, ki se boji žrtev in bi rad opravil vso svojo moralno dolžnost do nesrečnih narodov samo s fabriciranjem tistih pilul zanje, in morda še s tem, da bi jim jih prodajal po znižani ceni.

Z umetno prehrano proti lakoti

Neka ameriška ustanova je izračunala, da bo leta 1970 primanjkovalo človeštvu hrane v vrednosti nad šest milijard dolarjev. Ta primanjkljaj pa se bo v bodoče še večal. Izdelala je tudi že načrt, kako bi se dalo temu od pomoči.

Nekateri znanstveniki pa se zanašajo na možnosti prehrane iz snovi, ki so doslej še neizkoriščene za prehrano, n. pr. morske alge, in pa na možnosti umetno pridobljene hrane s pomočjo kemičnih postopkov.

Dosedanji znanstveni poskusi so dokazali, da ni več daleč čas, ko se bo človeštvo umetno prehranjevalo. Živež bodočnosti bo sestavljen iz samih kemičnih snovi.

Poskuse v tej smeri je začel ameriški znanstvenik dr. Greenstein, brž ko so švigili v osvetje prvi sputniki. V svojem preizkuševališču v kalifornijskem mestu San Mateo je raziskoval umetni način prehrane najprej na živalih. Uspehi so bili kar presenetljivi. Po Greensteinovi smrti je prevzel vodstvo laboratorija dr. Winitz. Za stvar se je pa začela zanimati tudi ameriška oblast za vesoljsko raziskovanje. Umet-

na prehrana je za astronave nujno potrebna. Oblast je dala na razpolago iz tega razloga vsa potrebna denarna sredstva. Profesor Winitz je iznašel poseben hranilni prašek, ki vsebuje vse živilske snovi in vse za človeka potrebne kalorije. Edina napaka tega novega kemičnega živila je njegova razmeroma visoka cena.

Važnost umetne prehrane pa ne pride v poštev samo za vesoljske letalce, marveč še bolj za ljudi na zemlji.

Prof. Winitz pravi, da bo že ena čajna žlička na dan zadostovala. Ena sama tovarna bo zmogla preskrbo že za veliko mesto. Hranilni prašek je sestavljen iz 48 različnih kemičnih snovi. Poglavitne primese so razne kisline, vitamini, soli in glukoze. Vse snovi nudi zemeljska površina in nje skorja v veliki množini; neverjetno dosti jih je tudi v nafti. Prašek nima sam na sebi nikakega okusa, toda z dodatkom umetnih izvlečkov zadobje okus po pečenki, kruhu, piščancu, kakor si kdo poželi. Prašek se lahko uživa z vodo ali pa tudi z vbrizgavanjem, možno pa ga je tudi dodati majhnim količinam drugih jedi. Umetni hrani je mogoče po potrebi tudi kalorije spreminjati in jo napraviti primerno za vsakega bolnika. Izredno dobrodošla bo za osebe, ki ne morejo uživati dovolj hrane. Poseben pomen pa bo imela kemična hrana v kroglicah ali v prašku v vojnem času; posebno še v atomski vojni, ko bo treba tičati v podzemskih bunkerjih, kjer ni prostora za kupičenje živeža.

Upati pa je, da do take splošne uporabe umetne hrane ne bo nikoli prišlo, kajti dosedanje izkušnje kažejo, da napreduje pridelovanje naravne hrane vzporedno z razvojem človeške civilizacije in celo hitreje od potreb, ki se pojavljajo. Visoko civilizirani narodi proizvajajo mnogo več hrane, kakor pa jo sami potrebujejo, uvažati pa jo morajo narodi na nizki civilizacijski ravni, a ti pa so sporadično ogroženi od lakote. Nedvomno bo šel razvoj tudi v bodočnosti v tej smeri.

Okrnitev oddaj Radia Trst A

Že v zadnji številki smo pisali, da je vodstvo tržaškega Radia zaradi pomanjkanja denarja okrnilo nekatere oddaje slovenskih programov, nekatere pa celo odpravilo. Zdaj smo izvedeli, da so dobili odpoved trije sodelavci, ki sestavljajo jutranji koledar, ki bo, kakor jim je bilo sporočeno, ukinjen s 1. decembrom. Dalje sta prizadeti dve za našo manjšino bistveni oddaji, to je poročila in dnevni pregled tiska. Poslušalci so izračunali, da se je dosedanji časovni obseg poročil in pregleda tiska skrajšal za približno petino.

Kot razlog za okrnitev in odpravo nekaterih rubrik slovenskih oddaj utemeljujejo s pomanjkanjem denarja. Ne vemo, kako je s to zadevo, toda odločno moramo pripomniti nekaj: slovenska javnost se resno boji, da gre za postopno okrnjevanje slovenskih od-

daj na radiu »Trst A«, kar pomeni veliko kulturno škodo ter diskriminacijo na škodo slovenske manjšine v Italiji. Dobro je znano, da dobiva RAI vsako leto od vlade 180 milijonov lir za kritje stroškov, ki jih ima z radiom Trst »A«. Ali so to upoštevali v Rimu, ko so zahtevali okrnitev slovenskih oddaj, ako je ta zahteva prišla iz vodstva družbe RAI v Rimu? Ali so upoštevali, da so za malenkostno štednjo, ki ni nič v primeri z velikanskimi izdatki za televizijo ali reprezentančnimi izdatki, naredili veliko škodo slovenski manjšini? Ali bi ne bilo prav, če bi se za to zadevo pravočasno zanimali naši politični krogi in pravočasno preprečili deklariranje postaje Trst »A«? O tej stvari se da veliko povedati in se bomo še povrnili k njej.

Tržaškega

Volilni programi Slovenske Skupnosti

Objavljamo besedilo splošnega volilnega programa list Slovenske skupnosti, ki je bil odobren na zborovanju v nedeljo, o čemer p šemo na prvi strani lista.

Slovenska skupnost se bo udeležila volitev v tržaški pokrajinski svet in občinskih volitev v občinah Devin-Nabrežina, Dolina, Zgonik in Repentabor z listami z enotnim znakom: lipovo vejico in dvojezičnim napisom: »Slovenska skupnost«.

Vse liste se predstavljajo slovenskim volivcem in volivkam z enotnim splošnim narodnoobrambnim, gospodarskim in socialnim programom, kar je dokaz široke politične enotnosti ter skupnega slovenskega nadstrankarskega prizadevanja v boju za dosego ter zaščito slovenskih pravic in koristi na Tržaškem.

Narodnoobrambni program

Naši pokrajinski in občinski predstavniki bodo vztrajno in odločno zahtevali, naj se začno izvajati tista določila ustave in londonskega sporazuma, ki so bila sprejeta z namenom, da Slovenci postanemo enakopravni z Italijani.

Zavzemali se bodo:

- za pravico do uporabe slovenščine in za sorazmerno namestitev Slovencev v vseh javnih upravah;
- za primerno zastopstvo Slovencev v vseh javnopравниh organih in komisijah;
- za zaščito slovenskega ozemlja pred umetnim spreminjanjem njegove etnične sestave;
- za uradno priznanje slovenskih nazivov krajev ter za namestitev dvojezičnih napisov v krajih, kjer prebivajo Slovenci;
- da bodo slovenske kulturne, vzgojne, športne in dobrodelne ustanove ter organizacije dobivale javne prispevke, kot je predvideno za italijanske ustanove ter organizacije;
- da bodo podpirali prizadevanje za sestavo in odobritev državnega zakona o zaščiti slovenske skupnosti v Italiji.

Gospodarsko-socialni program

Da bodo slovenski delavci, kmetovalci, obrtniki, trgovci, uradniki, podjetniki mogli postati gospodarsko in socialno enakopravni z italijanskimi, bodo naši zastopniki zahtevali, naj pokrajinske in občinske oblasti nudijo Slovincem enake možnosti socialnega in gospodarskega razvoja, kot jih imajo Italijani.

KMETIJSTVO naj se še bolj specializira in modernizira, da se bodo povečali kmetovi dohodki.

DELAJSTVO je treba zaščititi pred izseljevanjem v druge pokrajine, brezposelnost in podzaposlenost naj se odpravita z ustvaritvijo novih delovnih mest.

Omogočiti je treba razmah malih in srednjih podjetij katerekoli stroke z nizkoobrestnimi posojili in skrbeti, da jih ne bodo dušili visoki davki.

Naš program za pokrajino

- Nerazviti otroci slovenske narodnosti morajo uživati zdravstveno skrbstvo in šolsko vzgojo v materinem jeziku. Zato zahtevamo namestitev slovenskega zdravniškega, učnega in drugega strokovnega osebja v vse ustrezne ustanove.
- Pokrajina naj takoj nudi potrebne prostore slovenskim srednjim šolam ter skrbi, da bodo opremljene z vsemi sodobnimi didaktičnimi in strokovnimi pripomočki.
- Tudi slovenske kulturne ustanove morajo prejemati pokrajinske podpore, kakor jih že dobivajo italijanske.
- Pokrajinska uprava mora posvečati večjo skrb kmetijstvu, zlasti za njegovo specializacijo. V ta namen mora prirejati poklicno-strokovne tečaje v slovenščini, kmetijske razstave in nagradne natečaje. Zaščititi mora tudi prodajo domačih izdelkov.
- Urediti mora pokrajinske ceste, zlasti dograditi cesto Domjo - Mačkovo - Osp, Čampore, Prosek, Boljunec, cesto pod Zgonikom, proti Komnu, Nabrežina-Sempolaj ter cesto skozi Nabrežino.
- publikacije pokrajinske uprave naj izhajajo tudi v slovenskem jeziku.

V globokem prepričanju, da se more le samostojno slovensko predstavništvo dosledno in svobodno zavzeti za uresničenje slovenskih pravic ter zaščito naših koristi, pokrajinski in občinski kandidati Slovenske skup-

ZAVEDNIM SLOVENCEM IN SLOVENKAM!

Svet Slovenske skupnosti se obrača na vse zavedne Slovence in Slovenke s prošnjo, da bi po svojih močeh prispevali v sklad za sedanje pokrajinske in občinske volitve. Denarne prispevke lahko vsakdo pošlje po poštni položnici na tekoči račun: Trst — Skupna slovenska lista — št. 11/1894 ali pa ga osebno izroči v uradu Slovenske skupnosti v Trstu, ulica Machiavelli 22/II., vsak delavnik od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

nosti pozivajo vse slovenske volivce in volivke na Tržaškem, naj tudi na bližnjih volitvah zaupajo svoj glas listam Slovenske skupnosti, kot so ga zaupali pri zadnjih deželnih volitvah in se je že izkazalo za edino koristno.

S tem bomo Slovenci ponovno zavrnilo liste italijanskih strank, ki se brigajo le za svoje koristi in pospešujejo potujčevanje.

Iz občinskih volilnih programov

OBCINA DEVIN-NABREŽINA

Glavne točke programa:

Zaradi posebnega položaja, v katerem se nahaja devinsko-nabrežinska občina, se bodo kandidati Slovenske skupnosti z vsemi zakonitimi sredstvi odločno upirali nadaljnjemu umetnemu spreminjanju etnične sestave občine.

Naši predstavniki se bodo zavzemali, za zdravno, socialno pravično ter moderno občinsko fi-

nančno politiko, katere končni cilj naj bo uravnoteženje občinskega proračuna brez škode za socialne naloge občine.

Občina naj nudi vso pomoč šolam, zlasti glede učil, opreme, kurjave itd. Izpeljati je treba že pričeto akcijo za zgradnjo novih šolskih poslopj v Slivnem in Stivanu.

Asfaltirajo, naj se ceste: Nabrežina - kamnolome, Prečnik - Mavinje - Cerovlje - Sosljan; Mavinje - Cerovlje. Asfaltirajo na se še preostale ulice in poti po vseh vaseh.

Nadaljevati je treba z gradnjo greznic v Nabrežini ter pričeti s tem delom v Sosljanu; ojačiti je treba razsvetljavo, kjer je potrebna.

Razširiti in izpopolnjevati je treba smetarsko službo in razširiti krajevno avtobusno službo v vasi, kjer je še nimajo.

Nadaljevati je treba z izvajanjem vseh tistih javnih izboljševalnih del, ki omogočajo razvoj turistične dejavnosti, in podpreti vse pobude za valorizacijo lepote naših krajev.

Pristojne ustanove naj gradijo ljudska stanovanja, ki naj bodo dodeljena domačim delavcem. Če je potrebno, naj občina sama poskrbi za gradnjo ljudskih stanovanj.

Občina naj po svojih močeh prispeva, da se prepreči nadaljnje nazadovanje kmetijstva. Podprejo naj se vse pobude za njegovo specializacijo.

Ponovno naj se prouči vprašanje najemniških pogodb za kamnolome. Težiti je treba k določitvi bolj pravičnih najemnin.

Občinski regulacijski načrt je treba prilagoditi novim potrebam in zahtevam.

Razširiti je treba pokopališči v Nabrežini in Stivanu.

OBCINA DOLINA

Glavne točke volilnega programa:

Razširitev telefonskega omrežja, popravilo občinskih cest, olepšava krajev in pospeševanje turizma, ureditev jusarskih pravic, ureditev smetišč in odvažanje smeti. Ustanova za industrijsko področje mora sprejeti v svoj odbor zastopnika dolinske občine. Podjetja tega področja na ozemlju dolinske občine morajo pri namestitvah dajati prednost domačinom. V Mačkovo mora občina urediti pokopališče ter postaviti avtobusno čakalnico, ki je potrebna tudi v Prebenegu. Za Dolino zahteva Slovenska skupnost še posebej novo šolsko poslopje in preureditev dosedanjskega, ki bo služilo enotni srednji šoli ter strokovno industrijsko šolo. Nujno je treba urediti dva potoka, kjer je polno umazanje in smradu. V Boljuncu mora prav tako zgraditi šolsko poslopje in vrtec. V Borštu in Zabrežcu gre za več cest in dokončanje ceste na Jezeru, v Gročani pa je treba zgraditi občinsko hiš z ambulanto in večjo občinsko izpostavo.

OBCINA ZGONIK

Nekatere točke volilnega programa:

Solstvo: občinska uprava naj nudi vso pomoč šolskim ustanovam in naj poskrbi za novo šolsko poslopje v Briškikih;

Javna dela: asfaltirajo naj se še neasfaltirane poti in ceste; občina naj se zavzame za zgradnjo primerne dvorane z igriščem, ki naj bi služila prosvetnemu in športnemu udejstvovanju;

Uslužbeni: uredi naj se vprašanje uslužbenec, kot je predvideno v že odobrenem organiku;

Kraški vodovod: omogočiti je treba, da vodovod služi tudi kmetijskim potrebam;

Kmetijstvo: občina naj po svojih močeh prispeva k njegovi specializaciji;

Javna razsvetljava naj se ojači, kjer je potrebno;

Občina naj si nabavi vozilo, da bo mogla hitreje in upešneje opravljati razna dela;

Splošni regulacijski načrt je treba prilagoditi novim potrebam in zahtevam;

Na cerkveni zvonik v Zgoniku naj se postavi ura.

OBCINA REPENTABOR

Glavne točke programa:

Občina naj dobi značaj turističnega področja. Spet naj se uvede tradicionalni cerkveni praznik 15. avgusta. Zgradi naj se nova osnovna šola, izboljšajo občinske ceste in kanalizacija, razširi naj se telefonsko omrežje na Fernetičih, izboljša razsvetljava, uredi prostor za razstavo terana in pršuta, dokonča športno igrišče, prepreči streljanje na vojaškem strelišču ob nedeljah in praznikih, uredijo jusarske pravice, podpre naj se razvoj kmetijstva in kamnoseške industrije ter kulturno udejstvovanje občanov, itd.

PREMIERA SLOVENSKEGA GLEDALIŠČA

V soboto zvečer in dvakrat v nedeljo je nastopilo Slovensko gledališče iz Trsta v Gorici v prosvetni dvorani na Verdijevem korzu. Podalo je kot otvoritveno predstavo zimske sezone komedijo italijanskega pisatelja Angela Beolco-Ruzzanteja iz renesančne dobe. Delo ima naslov »La Moscheta«, s podnaslovom »komedija o finem govorjenju. Vsebinsko malo duhovito in plitvo delo je prevedel v tržaško okoliško narečje prav te dni umrli gledališki član Modest Sancin.

Igralci, med njimi tudi gost ljubljanske Drame Stane Sever, so se potrudili, kolikor so mogli, a »Moscheta« je le ostala na višini govekarijanskih prizorov starega spomina. Novost pri prireditvi so bila tudi vprašanja izpraševalca radia A, stavljena posebeznim obiskovalcem. Slišale so se različne kritike, ne o umetniškem nastopu, marveč o vsebini del. Prepričani smo, da bo gledališko vodstvo prihodnjič zaposlilo svoje dobre igralce in tudi gledavce z bolj izbranim odrskim delom.

ZAHVALNI DAN

V nedeljo je imela tudi Pokrajinska zveza goriških neposrednih obdelovalcev svoj zahvalni dan, ki je v navadi že od leta 1951 dalje. Ob deseti uri je daroval mons. Grusovin na Travniku zahvalno mašo. Prisotne so bile poleg prefekta tudi najvišje pokrajinske oblasti. Med mašo so polagale pred oltar dekleta in fantje v furlanski narodni noši košare s poljskimi pridelki.

Po maši je mons. Grusovin blagoslavljal na trgu kmečka vozila in traktorje, kot se je zgodilo vsako leto. Čudil se je, da je na trgu pred cerkvijo zbranih toliko tovornjakov kot še nobeno leto, in še do vrha naloženih. Ko je vse blagoslovil, razen treh resničnih kmečkih traktorjev pred palačo INPS, so njegovi spremljevalci sprevideli pomoto. Blagoslovljena voda je namreč škropila kamijone, ki so zaradi stavke nalašč ovirali promet na trgu. Škodila jim bržkone ne bo.

Tako so veselo menili kmetovalci, ki so se po verski svečanosti zbrali pri »Zlatem jelenu« k podelitvi nagrad najboljšim kokošjerejcem. Razdeljenih je bilo 18 nagrad v znesku pol milijona lir. Med nagradniki je prejel tretjo nagrado Izidor Princič iz Jazbin; pri četrti sta bila udeležena Anton Humar z Valerišča in Cvetka Primožič z Oslavja. Pete nagrade sta bila deležna Ivan Ciglic s Steverjana in Stekar Stanko iz Jazbin. Kmetijski nadzornik za kmetijstvo dr. Vianello in pokrajinski odbornik za kmetijstvo vezil pohvalila odlikovance in razdelila nagrade v vrednosti od 50 do 120 tisoč lir.

Štandrež:**OTIPLJIV PROTEST**

Naši kmetovalci, prizadeti po z'oglasnem členu 167, na podlagi katerega si je upal goriški občinski svet razlastiti dosti hektarjev rodovitne zemlje, pridno sestavljajo prizive proti krivičnemu postopku. Pri tem jim pomagata tudi občinska odbornika dr. Bratina in dr. Sancin. Mnogi se tudi sprašujejo, kako da niso slovenski občinski svetovavci zavrnila ta napad na našo zemljo. Nekaj jih ni bilo prisotnih na važni seji, ali pa niso odločno nastopili proti. Zdaj je pa treba vleči voz iz blata.

Naši domači kmetje so tudi na viden način protestirali proti uradnim nameram. Kakih šestnajst traktoristov je po domači

slovesnosti odropota'o v Gorico, kjer so demonstrativno vozili od po Korzu do Travnika in nazaj. V sredini je bil voz s kmečkimi pridelki ter z napisi, da vseh teh pridelkov tudi za konsumente ne bo več, če bo obveljal zakon številka 167. Med goriškim občinstvom je imela krepka demonstracija velik odmev. Vsi so odobraval nastop kmetovavcev, ki upajo da bo oblast končno le sprevidela, da je na Goriškem temelj gospodarstva naša plodna zemlja.

Iz protestnih razlogov se tudi podturenski obdelovalci niso udeležili blagoslova na traktorjev in vozil na Travniku.

PROTEST PREVOZNIKOV

Letošnji sveti Martin prihaja v Gorico v znamenju različnih protestov, ki so pa seveda upravičeni. V nedeljo so razen kmetovavcev nastopili tudi goriški prevozniki. V nedeljo so že zgodaj zjutraj zapeljali več kot 100 do vrha obloženih tovornjakov s prikolicami na Travnik in na Battistijev trg v znak protesta, ker jim finančna oblast ne izda dovolj nakazil za pogonsko nafto.

NI JIM VSE DOVOLJENO

V zvezi z dogodki o' imenovanju prof. Rožiča za ravnatelja na liceju »Dante Alighieri« so mislili voditelji goriških misovcev, da se smejo zopet zaletavati v slovensko etnično skupino. Pred svojim sedežem na Korzu so nalepili na svoj stenski časopis slike in napise z očitnim namigovanjem na dogodke v maju leta 1945 in z obdolževanjem oseb, ki niso imele pri stvari nobene krivde. Misovci so si drznili celo napisati na vrh svoje skrotovične izjave geslo: »Morte al Popolo — Libertà al Fascismo«. Oblast bi morala nastopiti proti njim že zaradi apologije fašizma.

Odkrito je bil napaden tudi Severino Begant iz Gorice, ki je tožil pokrajinskega tajnika MSI, zemljemerca Alda Baiocchijsa kot odgovornega za tisti stenski časopis. Pri prvi razpravi se je pa ta izgovoril, da je bil tiste dni na dopustu v Firencah.

V ponedeljek dopoldne, pri drugi razpravi, ni mogel tajnik Baiocchi dokazati, da je imel upravičen dopust. Nato se je izgovarjal, da je za stenski časopis odgovornih kakih dvajset sodelavcev. Zagovornik prizadete stranke je zahteval, naj se obtožba razširi tudi nanje. Sodišče je odločilo, kljub ugovarjanju branitelja Pascolija, ki je nekaj godrnjal o časih v letu 1945, naj vzame preiskovalni sodnik zopet vso zadevo v svoje roke, nakar se bo pravda nadaljevala.

ANDREJEV SEMENJ

Odbor za pripravo običajnega Andrejevega semnja je na delu s polno paro. Vsaj tako pravijo. Točnega seznama prireditelj še ni v javnosti. Zaenkrat se pripravlja le srečolov, čigar čisti dobiček je namenjen italijanskemu dijaškemu zavodu »Oddone Lenassi«. Določeno je tudi, da bo sejem trajal od 8. do 13. decembra.

Rupa - Peč:**STRNITI SE BO TREBA!**

Med našo m'adino moramo ugotoviti razveseljiv pojav. Dosti mladeničev je, ki so se začeli živo brigati za javne razmere, za upravne volitve in za obče koristi. Po navadi se mladina ogreva bolj za tridnevne

Iz Goriške

plesne šag're, kot za edino možnost svojega udejstvovanja. Zdaj se pa že zbirajo k razgovoru o bodočih vo'itvah. Izmenjujejo si misli in ni dolgo tega, ko je skupina vrlih fantov ugotovila, da je treba tudi pri nastopih pri prihodnjih glasovanjih kot enotna narodna skupnost z lastno listo, kot so to pokazali tržaški Slovenci in kjer je prav iz mladih izšla pobuda za skupen slovenski nastop. Naša mladina pravi, da se moramo otresti tiste manjvrednosti in siliti pod klobuk italijanskih strank, pa naj bo ta komunistična, socialistična ali demokrščanska. Prav tako naši mladi ne odobravaljo, če bi zopet silila v ospredje kaka goriška skupina sama zase in ne v širšem sklopu Slovenske liste, kjer bodo morale biti zastopane vse naše demokratične skupine z resnimi kandidati in ne s s'amnatimi možmi.

Takšno je politično mišljenje mladih v našem okolišu in tudi pri večini starejših, ki se ne bodo več pustili na »komando« piganjati zdaj sem zdaj tja.

V ponedeljek smo pokopali 72-letno Marijo Devetak. Stanovala je blizu mirenskega bloka. Pokojnica je bila blaga in delavna žena. Naj počiva v miru!

Isti dan smo spremili k zadnjemu počitku Marijo Cijanovo s Peči. Učakala je skoraj 85 let. Domačim, zlasti vnukinjam, ki vneto sode'ujejo pri pevskem zboru, izražamo globoko sočustvovanje.

Gabrije:**SMRT NASEGA GROBARJA**

Pred nekaj dnevi je pri nas umrl sosed Viktor Devetak. Umrl je še razmeroma mlad, nekaj nad šestdeset jih je imel. S koščeno ženo, Smrtjo, sta si bila kar znana. Rajnik je namreč opravljal službo občinskega grobarja. V hiši sta ostala starejši sin Roman in mati vdova. Hčere so že poročene. Vsej družini izražajo vaščani in sorodniki svoje sožalje.

Po nekaj lepih in mrzlih dnevih je spet začelo deževati. Tega pa ne pravimo kot kako gabrijsko posebnost, ampak zato, ker vidimo, kako Vipava naraste ob vsakem deževju in odnaša zemljo ob bregovih. V doglednem času bo treba tudi to rečno strugo regulirati.

Kanalska dolina:**VREME IN SPORT**

Vse kaže, da bo letošnja zima celo bolj zgodnja kot prejšnja leta. Obeta'o se je »Martinovo poletje«, toda vreme nas je zopet prevaralo. V Trbižu je temperatura zelo padla; v ponedeljek ponoči je v letošnji jeseni prvič pokazala ničlo. Po vsej Kanalski dolini, še preko Pontebe, navzdol, je sneg vse pobelil. Na Višarjah ga je zametlo preko enega metra. Škode ni napravil še nobene. Obratno, priše' je prav zimskim športnikom. Že v nedeljo, ko še ni bilo toliko snega, se je pojavilo po višarskih pobočjih na desetine in desetine smučarjev, ki so se poskusili v prvih smukih po mehkem pršiču.

Gestišča računajo, da bo letos obiskalo naše zasnežene vrhove še večje število zimskih športnikov kot lani. Za njih sprejem se je marsikaj izboljšalo, čeprav še ni glede zimskega turizma vse tako zadovoljivo kot bi moralo biti.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razgovor z Jožetom Cesarjem

Slikar Jože Cesar je imel pred kratkim samostojno razstavo v Portorožu. V zvezi s tem smo ga naprosili za intervju, da se po daljšem času sliši v N. l. tudi glas tega našega umetnika.

Je pomenila ta Vaša razstava preokret v kako novo smer, ali obračun za nazaj?

Ker sem razstavljal v turističnem kraju, sem izbral samo one pokrajine, ki so prikazale nekako potovanje od Trsta do Zadra. Moj namen je bil prikazati turistom lepoto te obmorske zemlje, posebno pa obale. Mislim, da sem to dosegel, ker se

v mojih slikah — vsaj po komentarjih obiskovalcev — občuti vso žarkost istrskega sonca in arhaičnost te zemlje. Razstava ni bila obračun ali preobrat, temveč poglobitev v obravnavano materijo in občutje.

Obisk je bil dober, odkupi malo manj. Zanimivo je pa, da so prišli tudi ljudje iz Trsta in kaj odkupili, ali pa me šele odkrili kot slikarja.

V vaših podobah občutimo vitalnost, veselje do barve in neko romantično občutje. Je to tisto, kar sami občutite?

Res sem romantik in raje vesel kot žalosten. Vitalnost sem podedoval od zdravih staršev in jo okrepil s športom. Te mi torej res ne manjka. Moja romantika pa ni osladna, ker so me trdo življenje, moje poreklo in boj za obstanek in ideale tako izbrusili, da se to odraža v mojih delih, ki so večkrat disonančna, oglata, trda z močnimi kontrasti, kar se bije z romantiko motiva.

Nekam malo razstavljate v Trstu, kaj to pomeni?

Pred leti sem si zadal nalogo, da bom razstavljal v tistih malih krajih, kjer razstav še ni na tekočem traku in kjer si ljudje želijo kulturnih dogodkov. In to sem delno tudi izpeljal. Ponesel sem naše sonce in malo burje v Koper, Novo Gorico, Tolmin, Idrijo in Celje ter bi še nadaljeval s tem, toda stroški za tako kulturno misijo so veliki, posebno zame, ker imam pretežno olja, katerih prevoz je drag. Dosti lažje je prevažati grafike, saj se jih lahko pošlje tudi po pošti in ne potrebujejo težkih okvirov. Zato nekateri lahko razstavlajo celo iste grafike (kopije) na raznih krajih istočasno in tudi lažje prodajo, ker so razmnožene.

Kar pa zadeva Trst, sem se bil namenil, da prikazem delno eksotiko jugoslovanskega juga, ljudi in pokrajino, delno pa meni ljube Dolomite, pa mi na žalost to ni uspelo zaradi banalnih zadržkov. Upam, da bom to dosegel prihodnje leto.

Kaj pa zdaj delate oziroma ustvarjate?

Sedaj izdelujem dekoracijo »Maske« za bar Kulturnega doma. Pred tem so mi bili določili steno v »hallu« galerije; ko pa sem načrt za fresko, ki je opevala težki boj našega naroda za obstanek, že izdelal (delal sem ga en mesec), so me preselili v bar, za katerega delam zdaj, kot rečeno, »Maske«.

Kako da se vas ni omenjalo v zvezi z dekoracijami Kulturnega doma? Omenjali so le enega samega dekoraterja.

Izgleda, da sem se kot scenograf postaral. Treba bo prepustiti prostor mlajšim. Oddaja »Gazzettino Giuliano« Tržaškega radia je res omenila le Cernigoja kot dekoraterja »halla« in kot scenografa predstave, zamolčala pa vse ostale slikarje, ki delajo za Kulturni dom. Kot običajno, bo naša javnost obveščena o domu zadnja, naši italijanski someščani pa pristransko.

Kaj pa vaši nadaljnji načrti?

Delno sem na to vprašanje že odgovoril. V ostalem pa je odgovor ta, da želim ustvariti čimveč kvalitetnih del.

Kaj najrajši slikate?

Kar me najbolj boli — krivico. Sicer pa vse, najrajši človeka.

Kaj menite o abstraktnem slikanju? Biti vam mora tuje že zato, ker negira barvo.

Abstrakcija je plod umetnikovega iskanja novih poti, novih možnosti izražanja. Abstrakcija pa je tudi sredstvo nekaterih krogov, ki jo temeljito podpirajo, da izolirajo umetnika od ljudstva. Umetniki so bili vedno nevarni duhovni puntarji. Treba jim je to onemogočiti. To je tudi en način.

Katera smer v sodobni umetnosti vam je najbližja?

Smer se rodi iz umetnikovega značaja. Glavno je, da je slikarjeva govorica iskrena. Velika umetnost je večkrat najbolj preprosta. Izme ustvarjajo kritiki, ne umetniki.

Kdo so vaši vzorniki?

Vsi in nobeden, od vsakega se lahko kaj naučim, posebno v tehničnem pogledu. Vzor so mi pošteni in iskreni umetniki.

Kaj menite o sodobnem slovenskem slikarstvu?

Imeli smo mnogo talentov; škoda le, da se večina preveč ozira na Pariz, istočasno pa pohodijo najlepše rožice, ki rastejo na domači zemlji. Doma imajo toliko motivov in lepote, pa jih ne vidijo, lovijo se raje za tujimi vzori in zapojejo ne o nas in ne po naše. Težka je ta resnica, a rodila se je iz ljubezni.

Kaj pa menite o sodobnem italijanskem slikarstvu?

Imajo par velikanov, ki so dali pečat dobi. Za ostale pa velja isto kot za slovenske slikarje, samo v manjši meri, ker so bližji Parizu.

Se vam zdi, da je Trst umetniška provinca?

Danes je Trst provinca, prej pa, ko je bil res mednarodno trgovsko mesto, pa je bilo za umetnike še slabše, ker so bili Tržačani gluhi za vse

razen za žvenket zlatnikov. Provinca je lahko umetnikom (in obratno) koristna, če ne stopajo s korakom, ki je tudi zanje predolg.

Kako bo z vašim nadaljnjim sodelovanjem s Slovenskim gledališčem?

Nimam najmanjšega pojma, sem popolnoma izoliran od vodstva Slovenskega gledališča.

Vam zadostuje Trst ali potrebujete potovanja in odkrivanja novega okolja in novih navdihov?

Potovanja in odkrivanja so potrebna, da se potem z večjo ljubeznijo vrneš domov.

—0—

IVAN TRINKO — SPISI

Založništvo tržaškega tiska je pred dnevi izdalo »Spise« Ivana Trinka, si jih je uredil prof. Andrej Budal. V prvem delu »Spisov« so ponatisnjene Trinkove »Poezije« iz leta 1897, drugi del obsega nekaj pesmi iz pesnikove zapuščine, ki jo hrani prof. Rado Bednarik iz Gorice. Sledi ponatis Trinkovih del v prozi, kot so »Naši paglavci«, nekaj črtic in drugih prispevkov v nekdanjih revijah.

Kdor se zanima za slovensko literaturo, ne more mimo tega dela, ki je izšlo ob 100-letnici rojstva in 10-letnici smrti velikega sina Beneške Slovenije. »Spisom« je napisal uvod prof. Budal. Dobijo se v vseh slovenskih knjigarnah.

Kulturne novice

V torek so odprli v Trstu novo galerijo za razstavljanje moderne umetnosti, ki se bo imenovala »Torbandena«. Odprli jo bodo z razstavo slikarja Giuseppa Zigaine. To je prva samostojna razstava tega furlanskega umetnika v Trstu. Ta nova tržaška galerija bo gnojila zlasti izmenjavo razstav z Avstrijo in Jugoslavijo.

V milanski Scali bo v mesecu februarju prihodnjega leta krstna urizoritev nove opere Ildebranda Pizzettija »Cliternestra«. Dirigiral bo Gian Andrea Gavazzeni.

Za snemanje filma po romanu Borisa Pasternaka »Doktor Živago« je našel Carlo Ponti pri Madridu v gorskem svetu Sierra de Guadarrama in v španski pokrajini Soria primerne kraje za zunanje posnetke.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V SOBOTO 14. t. m. OB 20.30 IN
V NEDELJO 15. t. m. OB 16. IN OB 20. URI

V PROSVETNI DVORANI NA OPČINAH

V TOREK 17. t. m. OB 20.30
V KINODVORANI V SKEDNJU

Angelo Beolco — Ruzante

LA MOSCETA

ALI KOMEDIJA O FINEM GOVORJENJU
V vlogi Zgagarja gostuje član ljubljanske Drame
STANE SEVER

Dve slovenski reviji

TRETJA STEV. MOSTA

Izšla je tretja številka tržaške revije »Most«. Na uvodnem mestu je objavljena novela Alojza Rebuje »Procenti noči«; pretresljiv oris notranje mrtvega človeka. Pesmi objavljajo Stanko Janežič (»Somrak«, pesem v prozi »Trgatev«), Milena Merlak Detela (»Toča«, »Sodba od spodaj«), Humbert Pribaca (»Vlačugarstvo ali nekaj sličnega«, ki je prepolna nekega jedkega janzeističnega nemočnega čustva kot tudi njegove »misli« »Grenka zrna«) in Savina Remec, ki je novo ime v tukajšnjem literarnem življenju (»Steklena kletka«, »Divji črni konji«), Vinko Beličič, Milena Merlak Detela in Aleš Lokar pa so prevedli pet pesmi Umberta Sabe.

V eseističnem delu najdemo prevod eseja »Novi duh in pesniki«, ki ga je napisal Guillaume Apollinaire, daljšo razpravo »Nekaj misli o razvoju slovenskega naroda«, ki nosi podpis Aleša Lokarja, esej Leva Detele »Balantičev in Kajuhov pesniški svet«, »Perspektive in marksizem« Vladimira Vreca, obširno recenzijo pesniške zbirke Frana Zoretka »Dežela« izpod peresa Leva Detele, recenzijo zbirke Humberta Pribaca »Bronasti tolkač«, ki jo je na-

pisala Milena Merlak Detela, dalje njeno kratko kritiko Kocbekovega »Slovenskega poslanstva«, poročilo Aleša Lokarja o knjigi »Confine orientale«, ki jo je napisal Mario Pacor in je nedavno izšla pri založbi Feltrinelli, in »Marginalie« o — Svici.

1—2. ST. »MEDDOBJA«

Nekam vitalnejša, konkretnješa in bolj prizadeta pri problemih slovenskega življenja se predstavlja 1-2. številka revije »Meddobje«, ki jo izdaja Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. Franc Dolinar je objavil v njej dolgo študijo o zgodovinarju Francu Grivcu. Pesmi je prispevala samo Milena Soukal (»Večerna glasba«, »Ob Michiginskem jezeru«), pripovedno prozo pa Vinko Beličič (satira »Poštenjak«) in Zorko Simčič (»Pripisi k dnevom«, res lep splet razmišljanj in pripovedovanj).

Tine Debeljak je napisal spomine na F. S. Finžgarja, Ruda Jurčec pa spomin na svoje bivanje v dijaškem Zavodu. Alojz Geržinič piše o novem slovenskem pravopisu in o današnji slovenski literaturi, inž. Albin Mozetič o »Tehniki in kulturi«, Martin Jevnikar pa o slovenskih knjigah v letu 1962.

GOSPODARSTVO

Živino je treba dobro krmiti

»Naj bo seno ali slama,
samo da je polna jama!«

Tako se lahko govori samo v letih suše, ko primanjkuje krme in je tudi ni mogoče kupiti po gospodarsko pametni ceni. Takrat je potrebno izrabiti vse mogoče vire za krmo. Tekoče leto pa ni bilo slabo glede pridelke krme in kdor je imel kaj delovne sile, si je krmo lahko preskrbel. — Seveda pa je prav gotovo, da bodo mnogi na tesnem glede krme za lastne živali.

Živinorejec mora biti šolan človek, zato da bo vedel, katere redilne snovi vsebuje posamezna krma, kdaj in kako se lahko najkoristnejše izrabi, s čim se lahko do-

KUHINJSKA SOL KOT GNOJILO

V ZDA, na Angleškem in v Franciji se je gnojenje z navadno soljo zelo dobro obneslo in je povečalo pridelke krompirja, sladkorne in krmske pese, pšenice, ječmena, ovsa, lana, itd. Angleški kmetijski strokovnjaki poročajo, da je dal 1 ha sladkorne pese 46,5 stotov sladkorja, če zemljišče ni dobilo kuhinjske soli in kalija; pridelok pa se je povečal na 48 st., če so dodali 250 kg klorokislega kalija; zvišal se je na 53 st., če so dodali 627 kg kuhinjske soli; če pa so dodali obe snovi (sol in kalij), se je pridelok zvišal še za nadaljnjih 7 kg.

Kuhinjsko sol je potrebno raztrositi 1 do 2 meseca pred setvijo (žita!), da ne bi povečana kislost tal zamorila semena. Na 1 ha se navadno raztrosi 400 kg kuhinjske soli, a v Angliji zvišajo količino na 600 kg pri setvi sladkorne pese, v ZDA pa na 900 kg pri setvi žit, predvsem pšenice.

Znanstveniki pravijo, da učinkuje kuhinjska sol v zemlji na kalij, ki postane tako za rastlinske koreninice lažje vsrkljiv.

KOMASACIJA V FRANCJI

Pod komasacijo razumemo reorganizacijo in zaokrožanje kmetijskih posestev, ki so bila doslej razdrobljena v veliko število hudo raztresenih malih parcel.

V Franciji je na komasaciji zainteresiranih 14 milij. ha zemljišč ali 2/5 vse izkoriščane površine, ki znaša 35 milij. ha. Zakon o komasaciji je sicer že precej star, a do izbruha druge svetovne vojne je bilo komaj 400.000 komasirane površine. Do konca 1961 so bila dela zaključena na 3 milijonih ha, sedaj pa zaključijo komasacijo letno na 1/2 milij. ha, za kar potrošijo letno 36 milijard fr. Starejši za delo malo sposobni kmetovalci, ki zapustijo svojo posest, da s tem olajšajo preureditev kmetijskih razmer, dobijo posebno pokojnino.

Tudi v Franciji je občuten beg kmečkih ljudi z dežele v mesta, v industrijska središča, itd. Mnogi prepuščajo svoja posestva za majhen denar. To posest prevzema Družba za notranje preseljevanje, ki deluje v soglasju z uradom za komasacijo. Zato pa poteka komasacija hitreje in lažje je zaokrožanje in povečanje obstoječih posestev ali organiziranje novih.

Vzporedno s tem pa se organizirajo kmetje-proizvajalci in kmetje-potrošniki za prodajo in nakupe na veliko.

polni, da bo od nje največ haska. Na posestvu so navedno različna krmila, in moderni živinorejec mora vedeti, kako ta krmila lahko meša, da bo krma čimbolj odgovarjala, da bo tečna za žival, da se bo ta dobro redila in dajala zadosti mleka. Če pa kaj manjka, a je nujno potrebno za primerno izboljšanje in izrabo krme, moramo to manjkajoče kupiti brez vsakega oklevanja. Naš živinorejec pač hoče, da mu živina donaja dohodke, in je ne more krmiti samo za gnoj. V prejšnjih dobah so se držali pouka iz reka v zgornjem naslovu in so večkrat krmili živali, samo da so ostale žive. Dajali so živalim slabo krmo, nikdar nobenega priboljška. Umljivo je bil sozameren tudi dohodek od živali: skoraj samo gnoj, ki je tako postal zelo drag.

Živinorejec hoče od svojih živali dohodka: mlada živina naj raste, naj da večjo težo mesa; krava naj daje mleka ali naj hrani tele, še v vampu ali sesajoče; druga goved naj zbira in dela meso. Pogrešeno bi bilo rečiti te živali samo zaradi gnoja. Nismo tako bogati, da bi si lahko kaj takega privoščili, kajti zanemarjeno živino le težko in le v velikimi stroški spet spravimo do zadovoljive proizvodnje.

Zato pa ima napredni moderni živinorejec v hlevu poseben zapisnik, v katerega zapiše vse, kar bi lahko pozabil. Tam ima navedene krmske potrebe svojih živali. Če iz lastnih virov ne more kriti vseh teh potreb, izračuna kaj in koliko mora dokupiti. Živinorejec pa rabi tudi tehcnico, s katero tehta dragocenejše dodatke, kot močnata krmila, mesne moke, rudninske snovi, itd., vse, kar moramo dodati domačemu krmilu, da dobimo bolj odgovarjajočo krmo.

Gospodariti z domačimi krmili pomeni, izrabiti jih na najbolj primeren način, pravilno premešati boljše s slabšimi in mnogo rabiti slamoreznico.

ANGLIJA PODPIRA KMETIJSTVO

Kmetijstvo je v Angliji popolnoma postranska gospodarska panoga, saj so Angleži narod nameščencev. Kljub temu pa vlada ne pusti propasti kmetijstva, temveč ga izdatno podpira z zajamčenimi cenami za pridelke. Zato pa je Britanska kmečka zveza v stalnem stiku z državnimi oblastmi, s katerimi preučuje razna kmečka vprašanja, in letos so bile zajamčene cene za pridelke zvišane za skupno vsoto 53 milijard lir, kar predstavlja več kot 10% ce'otnega dohodka iz kmetijstva. Kmetijski dohodek je znašal v Angliji v letu 1963-64 komaj 503 milijarde li.

VAŽNA GOSPODARSKA SKLEPA VLADE

Ministrski svet je sprejel na svoji seji 11. novembra dva zelo važna gospodarska sklepa. Odpravil je posebni davek na nakup avtomobilov ki je bil v veljavi od 25. februarja; ta sklep je prišel popolnoma nepričakovano, kot prijetno presenečenje za zaključek avtomobilskega Salona v Turinu.

Druga važna odločitev se nanaša na bloki rane najemnine. Blokirane najemnine in podnajemnine so bile s sklepom ministrskega sveta podaljšane do 31. decembra 1965, z 10-odstotnim povišanjem. Podaljšanje velja za neluksuzna stanovanja in za poslovne lokale. Do 6. novembra 1965 pa je prepovedano zvišati proste najemnine za tlgovske lokale.

KOROŠCI MED NAMI

V nedeljo, 15. t. m. bomo imeli v gosteh Korošce. Oder Mladje bo zaigral Moliérovovo veseloigro »Scapinove zvijače«, v odmorih pa bodo igrali »Veseli študentje«.

Videli bomo lahko dve predstavi:

Ob 5. popoldne v Marijinem domu v Rojanu. Ta predstava je namenjena Rojančanom, pa tudi vsem Slovincem iz mesta.

Ob 8. uri zvečer pa bodo nastopili v Bazovici. Ta večer vabimo vse Bazovce in okoličane v bazovsko veliko dvorano.

Ze ko so bili zadnjič na taboru »Veseli študentje« med nami, so nas navdušili, s svojo pesmijo. Zdaj nas žele tudi z igro. Lepo vabimo vse!

Koliko stane zaščita sadja?

Ravnateljica rastlinozdravstvenega opazovališča v Gorici gospa Cosolo - Giussani je priobčila v reviji »Agricoltura Friulana« zaključke svojih opazovanj, koliko stane popolna sadna zaščita breskev, hrušk in jabolk, preračunana na 1 kg pridelka. V vsoti je vključen strošek za zaščitna sredstva in delo, oboje veljavno za l. 1964 in za 1 ha sadovnjaka.

Breskve: Poskus je bil napravljen na breskvah, vsajenih na razdaljo 6x5 m in vzgojenih na kotlasto obliko. Izvršenih in predvidenih je bilo 8 škropljenj proti kodri in smoliki ter drugim morebitnim boleznim, proti listnim ušem, kaparjem, zavijačem in drugemu mrčesu. Kot zaščitna sredstva so bili uporabljeni nebakreni fungicidi (sredstva za pobijanje glivičnih boleznih) na podlagi ZIRAM — tak je Mezene, žvepleno-barijeva brozga (tiobar), belo olje s parathion, specifična sredstva proti kaparjem, metilparathion in sevin. Celotni strošek je znašal za 1 hektar nasada 106.000 lir. Ker znaša srednji pridelok 180 stotov breskev na ha, znaša strošek 5,90 lir na vsak kg breskev.

Jablana in hruška: Gojene na palmeto, hruške sajene na 3,50x2 m, jabolane na 5x4 m. Izvršenih in predvidevanih je bilo 14 do 16 škropljenj proti škrlupu in odiju ter drugim boleznim, potem pa proti dolgi vrsti mrčesa, proti lubadarju, cvetoderu, zavijačem, kaparjem, listnim ušem, rdečemu pajku, škržatkom, itd. Kot zaščitna sredstva so bile uporabljene žvepleno-barijeva in žvepleno-apnena brozga, olja s parathionom, bakreni klorat, prah Caffaro, škropljivo žveplo, sredstva proti kaparjem, metilparathion, sevin in še druga. — Celotni strošek je znašal okoli 200.000 lir za 1 ha. Ker je bil predvidevan hektarski donos 350 do 450 stotov, je znašal strošek 4 do 5,50 lir na 1 kg pridelanih plodov.

Iz teh računov je razvidno, da stroški za sadno zaščito niso pretirani in niti tako visoki. Če pa upoštevamo, da zaradi popolne sadne zaščite pridelamo ne le več sadja, marveč tudi lepšega in zdravega, ki doseže na trgu mnogo višjo ceno, potem vidimo, da se popolna zaščita sadja visoko izplača. To pa naši sadjarji tako že vedó.

VIRGILU ŠČEKU V SPOMIN

SODELOVANJE NEMOGOČE

5. »Fašistovska vlada je stotero slovenskih duhovnikov, učiteljev in kmetov izgnala iz domačije. Na podlagi mirovne pogodbe bi

133.

Dr. E. BESEDNJAK

vlada morala našim ljudem, ki bivajo tu že leta, priznati državljanstvo. Skoro vse prošnje Slovencev in Hrvatov je odbila.

Tako bo moralo samo iz tržaške škofije nad 50 slovenskih in hrvaških duhovnikov iti čez mejo. Velike množine kmetov bodo morale zapustiti zemljo in se izseliti. Na meji se bodo ozrli in vzdiknili: To ima na vesti fašizem.

6. Fašistovska stranka je začela odpuščati iz službe slovenske delavce. Ta teden je 28 slovenskih železničarjev na državnem kolojvoru v Gorici zvedelo, da je njih službe konec. Zakaj so odpuščeni, kaj so zagrešili? Strašen greh imajo ti delavci na sebi. Slovenci so! Za ta greh se morajo pokoriti oni in njih otroci. Bedo teh družin ima na vesti fašistovska stranka, katere glasilo je »Nova doba«.

7. Fašistovska stranka hoče iz slovenskih županov in občinskih tajnikov napraviti hlapce. Slovenski župan mora na deželnem odboru govoriti italijansko in dopisovati italijansko. Napisi so italijanski, pečat je italijanski.

Občinske tajnike, ki jih je doslej občinski svet svobodno izbral, bo sedaj potrjeval prefekt. Fašisti hočejo župane in tajnike napraviti za hlapce prefektov. Ponos svobodnega župana se temu upira. Če bodo morali župani ponižno trkati na vrata videmskih uradov in nositi vsak sklep občine v potr-

dilo prefektov, bo v njih vrel gnev in bodo vedeli, da je to ponižanje povzročila fašistovska stranka.«

To so glavni vzroki, zaradi katerih se fašizem pri nas ni mogel udomačiti.

V Gorici je začel izhajati list, ki se je imenoval Corriere di Gorizia. Začel je svoje politično delovanje s tem, da se je zagnal s celo vrsto napadov na goriškega nadškofa dr. Sedeja.

Kar cele tedne zaporedoma so izhajali v listu uradni članki, v katerih so uredniki pisali da postajajo v Gorici vse cerkve slovenske, da se vpliv Slovencev v cerkvah mesta vedno bolj širi in utrjuje.

»Število slovenskih pridig se v Gorici grozno množi, nikdar prej ni bilo v Gorici slovenske popoldanske službe božje, sedaj jo pa uvaja nadškof Sedej, ki dokazuje s tem, da je protidržaven« — je napisal list.

»Največji zločin pa je ta, da se deli pri očetih kapucinih v Gorici sv. obhajilo Slovincem v slovenskem jeziku. Na Kostanjevici in na Sv. Gori pa so prava gnezda protidržavnih rovarjev.«

»Vsi ti samostani stoje okoli nadškofa v bojni vrsti in zraven tega si je cerkveni vladika zbral v Gorici in okolici četo bojevitih duhovnikov, ki ga podpirajo v boju proti državi.«

»Kakšne razmere vladajo v deželi, je dokazal pogreb kanonika dr. Kobala, ki je bil veličasten in nad vse sijajen. Od vseh strani je prihrumelo ljudstvo v mesto, na čelu so pa korakali duhovniki.«

To je bila slovenska narodna demonstracija. Saj so nosili za krsto venec z napisom: »Zasluznemu bojevniku!«

»Neovrčen dokaz, da je naš cerkveni vladika protidržaven, pa je pastirsko pismo, ki

ga je poslal goriški duhovščini 24. novembra 1918, to je 20 dni po sklenjenem premirju« — je pisal Corriere di Gorizia.

OBRAMBA NADŠKOFA SEDEJA

Na takšne napade smo odgovorili takole: »Mi bi se skoro sramovali braniti Sedejevo ime pred takimi napadi. Pokazati pa hočemo napadalce v pravi luči. To je naša dolžnost in zato jim odgovarjamo sledeče:

1. Preden dvignite roko proti osebi našega duhovnega nadpastirja, vedite, da se s tem dotaknete najboljčutljive strani vseh katoličanov de žele. Monsignor Sedej je nadškof Slovencev, Furlanov, Italijanov in Nemcev, odkar je bila tudi Kanalska dolina deljena goriški nadškofiji. On razume in govori vse štiri jezike, je torej lahko z vsemi verniki domač. Kdor je proti njemu, ima štiri domače narode proti sebi.

2. Slovenci smo molili Boga v jeziku ljudstva in italijanski katoličani so v tej stvari na naši strani. Cerkev bo odločala, kakšne naj bodo notranje razmere v Cerkvi in ne ljudje, ki so katoličani le tedaj, kadar hočejo voditelje Cerkve napadati.

3. Naše samostane črnite pred italijansko javnostjo brez vsake podlage in z naravnost otročjimi dokazi. Navedite le en slučaj, kjer slovenski verniki uživajo pravice, ki se odrekajo Italijanom.

4. Dokazi, ki ste jih priobčili proti goriškemu nadškofu, so pa taki, da se zrušijo v nič, čim ste jih napisali.

Omenimo vam samo pastirske besede z dne 24. novembra 1918. To pismo je bilo izdano od knezonadškofa v sporazumu z vojaško oblastjo in v sporazumu z guvernerjem generalom Pettitijem v Trstu.

Če je bil torej knezonadškof tedaj protidržaven, so bila protidržavna tudi vsa okupacijska oblastva vojske v Gorici in v vsej Julijski krajini.«

(Dalje)

BITKA PRI SISKU

8.

I. STEKLASA

Po mimohodu so ujetnike prodali na trgu kot živino. Ta sramota in pa strah pred Turki sta prizadela ves krščanski svet. Cesar Rudolf je ukazal, naj se po vseh nemških, ogerskih in dednih deželah zjutraj, opoldne in zvečer zvoni s »turškim zvonom«, ki naj zbudi kristjane k molitvi za rešitev in za zmago kristjanov nad neverniki. Po slovenskih krajih se še danes zvoni v ta spomin ob sedmih zjutraj. Duhovniki so s prižnic molili posebne molitve in jih tiskane širili med ljudstvo, da jih moli, ko zasliši turški zvon. Tako velik strah je zavladal torej celo po oddaljenih krajih. Lahko si mislimo, kolikšen je bil na Hrvaškem in na Slovenskem.

Tako se je končalo to nesrečno in žalostno leto za Slovence in Hrvate. Prišlo pa je še huje. Hazan paša je bil že dvakrat pred Siskom in je obljubil, da pride še tretjič. Na vseh zborih so govorili, da če pade Sisek, bo izgubljena Hrvatska in vse sosedne slovenske dežele. Povsod so se pripravljali za odločilni boj. Sam cesar Rudolf II. je nagovarjal Nemce, naj tudi oni kaj žrtvujejo. Glavno poveljstvo vojske je cesar poveril knezu Ruppertu Eggenbergu, ki je imel svoj glavni stan v Zagrebu.

Ko so se v aprilu leta 1593 prikazale prve turške čete na hrvatskih mejah, je Eggenberg poklical pomožne oddelke iz slovenskih dežel v Zagreb. Generalu Andreju Turjaškemu je pa ukazal, naj se utabori pri Jastrebarskem. Koprivniški general Štefan Graswein je imel nalogo, da se premesti v Posavino, ivanički poveljnik naj pa zasede kraje okoli Siska. Po vseh vojaških taborih je nastalo živahno gibanje. Krščanska vojska je bila vedno pripravljena za boj, kajti če pade Sisek, so izgublje-

ne tudi slovenske zemlje. Ta misel je bila izražena tudi v slovenski narodni pesmi:

»Meji žuga turški blisek,
hoče nam požreti Sisek;
Tur'k če vzel nam Sisek bode,
nam narobe vse, vse pojde,
mest' Ljubljana bo pokraj'na
kranjska d'žela turška drajna.«

O vsem tem so zvedeli tudi Turki. Hasan paša se je na vso moč oboroževal, da se maščuje poveljniku trdnjave Sisek. K vsem uglednim pašam je pošiljal glasnike, da mu pošljejo vojske. Do 1. junija je imel zbranih pri Banjaluki že 30 tisoč mož. V Gradiški na Savi so Turki vkrcali velike topove na štiri velike ladje, katere je vleklo po reki 29 šajk. S to veliko vojsko se je Hasan odpravil proti Sisku, kamor je prišel 14. junija. Utaboril se je vse naokrog po bregovih in dolinah. Preko Kolpe do Siska pa je moral zgraditi most. Naslednjo noč je začel Hasan graditi nasipe okrog Kolpe, da bi zaprl Sisek od vseh strani. Poveljnika sta bila kanonika Gjurak in Fintič. Dobila sta od Eggenberga sto vojakov v pomoč, iz okolice so pa morali vsi mladeniči v trdnjavo k obrambi.

Medtem pa je kroglja iz topa ubila Matijo Fintiča in 12 vojakov, tako da je ostal v trdnjavi za zapovednika samo Gjurak. Hasan je skušal pridobiti trdnjavskega poveljnika z velikimi obljubami, kakor je to poskušal že za časa prve in druge oblege, a se mu ni posrečilo. Sisek pa zdaj ne bi mogel vzdržati, če mu ne bi prišla v pravem času pomoč. Eggenberg je sporočil vsem generalom in poveljnikom, naj hité noč in dan, ker je Sisek v največji nevarnosti. Andrej Turjaški ima največ zaslug, da je bil Sisek rešen. Sam pripoveduje, kako se je zbrala krščanska vojska in kako junaško se je obnašala.

(Dalje)

ŠPORTNI PREGLED

Še o olimpijskih medaljah

V Rimu so si tekmovalci Sovjetske zveže osvojili 43 zlatih medalj in skupno 333 točk, v Tokiu pa so si nabrali 20 zlatih medalj in le 278 točk (čeprav je bilo v Tokiu podeljenih 13 zlatih kolajn več kot v Rimu). Največ zlatih kolajn je letos prejela ekipa ZDA in sicer 36 (dve več kot v Rimu), ki si je nabrala 286 točk (v Rimu jih je imela 248).

Ce upoštevamo število zlatih kolajn, ugotovimo, da je največji napredek dosegla Japonska, ki je dobila kar 16 zlatih kolajn, torej 12 več kot v Rimu. Zelo sta napredovali Madžarska (v Rimu 6 zlatih, v Tokiu pa 10) in Poljska (v Rimu 4 prva mesta, v Tokiu 7). Po dve zlati kolajni več kot v Rimu so v Tokiu prejeli: Češkoslovaška, Velika Britanija, Bolgarija, Finska, Nizozemska, Švedska in Belgija. Zelo je nazadovala, poleg Sovjetske zveže Turčija, ki je v Tokiu izgubila nič manj kot pet zlatih medalj (v Rimu je bila sedemkrat prva). Precej so nazadovale tudi Italija, ki je izgubila 3 zlate kolajne (10 proti 13), Nemčija (10 proti 12) in Avstralija (6 proti 8).

Ce pa preučimo lestvico po točkah, ugotovimo poleg glavne spremembe na lestvici med ZDA in Sovjetsko zvezo (v Rimu 1. SZ 333 in 2. ZDA 248, v Tokiu 1. ZDA 286 in 2. SZ 278) še naslednje novosti: Japonska je z 8. mesta v Rimu prišla zdaj na četrto mesto s 55 točkami več (v Rimu 128 točk, v Tokiu 134). Italija, ki ima 21 točk manj kot v Rimu, in Madžarska, ki ima le eno točko več, sta izgubili eno mesto; v Rimu sta bili 4. in 5., zdaj sta 5. in 6. Avstralija je izgubila rimsko šesto mesto (67 točk) in se je zdaj uvrstila na 9.-10. mesto (46 točk), napredovale pa: Japonska (55), ZDA (38), Velika Britanija in Nizozemska (21), Češkoslovaška (19), Bolgarija (15), Poljska in Švedska (14).

Tudi Jugoslavija je napredovala: v Rimu si je osvojila samo eno zlato in eno srebrno medaljo, torej skupno 8 točk, v Tokiu pa je dobila dve zlati, eno srebrno in dve bronasti kolajni, skupno 15 točk.

Preseneča slab uspeh Španije, Avstrije, Norveške, ZAR in Grčije, ki niso dobile niti ene kolajne.

Po celinah je Evropa še vedno prva, saj si je osvojila 96 zlatih, 121 srebrnih in 112 bronastih kolajn, torej skupno 955 točk (64,1 odst.). Sledi Amerika, ki je nabrala 38 zlatih, 31 srebrnih in 34 bronastih, skupno 317 točk (21,3 odst.). Na tretjem mestu je Azija (19 zlatih, 12 srebrnih in 12 bronastih), ki ima 143 točk, na četrtem Oceanija (9-2-12) 63 točk in na petem mestu Afrika (1-1-4) z 12 točkami.

Afrika in Azija napredujeta in v Mehiki bosta gotovo igrali važno vlogo v marsikaterem športu. Avstralija in Nova Zelandija sta glavna stebra Oceanije in sta v lahki atletiki in v plavanju med prvimi. Južna Amerika se ni posebno izkazala.

V Evropi je treba zabeležiti napredek vzhodnih držav, v nasprotju s Sovjetsko zvezo. Severnjaki razadujejo in Francija tudi tokrat ni zablestela (dobila je eno samo zlato kolajno in to prav v zadnji tekmi!). Nemci in Italijani ter posebno Angleži bodo najbrž glavni kandidati za številne zmage tudi na prihodnji olimpiadi.

KAKO SO SE OBNESLI ITALIJANSKI IN JUGOSLOVANSKI ŠPORTNIKI NA OLIMPIADI

Olimpiada pomeni vedno veliko pričakovanje in velike razočaranje. Mnogo si jih dela upe na zlato in druge medalje, kruta stvarnost pa spremeni večino teh upov v grenkobo neuspeha. To na je logično, kajti tudi če bi nastopali teoretično sami izenačeni tekmovalci, bi vendarle zmagal vedno samo eden, dva bi dosegla srebrno in bronasto medaljo, drugi pa bi ostali brez njih in bi se morali smatrati za »poražence«. Naidejo pa se ljudje, ki atletom svojega naroda hudo zamerijo take »neuspehe«, namreč da so razočarali upanja športne javnosti. četudi atleti sami morda v svojem bolj realističnem vrednotenju svojih sposobnosti sploh niso računali na kake medalje. Toda vsaka olimpiada dokaže, da ne zmagava vedno le tisti, ki vodi na lestvici najboljših svetovnih rezultatov, ampak da se pogosto zgodi, da zmagata tudi kak tak atlet, ki ga dotlej ni skoraj nihče poznal, kakor se je zgodilo na letošnji olimpiadi n. pr. v teku na 10.000 metrov, kjer je zmagal neznan Američan Billy Mills. To je odvisno od minimalnih faktorjev, n. pr. od živcev, od tega, kako se atleti tisti dan počutijo, kako so spali, kaj so jed-

li, če so žalostni ali veseli, od temperature, ki nekaterim prija, drugim ne, od podnebja itd. Največjo vlogo pa igra seveda volja, ali — kakor bi lahko tudi dejali — tekmovalni pogum. Zlasti s tega stališča si oglejmo, kako so se obnesli na letošnji olimpiadi italijanski in jugoslovanski tekmovalci.

V splošnem se lahko reče, da je italijansko tekmovalno zastopstvo na olimpiadi ugodno presenečilo s številom medalj, ki jih je nabralo. Doseglo je 10 zlatih, 10 srebrnih in 7 bronastih medalj, tako da je zasedla Italija v skupni lestvici po državah (čeprav uradno take lestvice ne vodi) ker velja pravilo, da je olimpiada tekmovalne posameznikov, ne državnih reprezentanc) peto mesto za Združenimi državami, Sovjetsko zvezo, Japonsko, in Nemčijo. Daleč zadaj je pustila n. pr. Francoze ali tak športni narod, kot so Švedi. Razočarali so le italijanski lahkotletci, a še to bolj zato, ker je italijanska javnost pričakovala od njih presenečenj, kot je bila n. pr. nepričakovana in senzacionalna Beruttijeva zmaga na rimski olimpiadi. Takih ugodnih presenečenj letos ni bilo.

Bolj so razočarali jugoslovanski tekmovalci, skraj vsi razen Cerarja in Simiča. Najbolj so razočarali

nogometaši, ki so pristali proti vsakršnemu pričakovanju zelo zadaj in so pokazali res malo borbenosti. Nastopali so naravnost mlahavo. Razočarali so waterpolisti, ki so imeli zlato medaljo že skoro v žepu, a so jo zapravili in se morali zadovoljiti s srebrno, samo zaradi razlike v številu zadetkov. V bistvu je razočaral tudi osmerek, kljub svojemu četrtemu mestu. Vsaj presenetil ni. Razočarali so lahkotletci, zlasti Džani Kovač, ki je na 400 m z ovirami kar — odstopil. Razočarali so košarkarji. Čast jugoslovanskega športa so reševali posamezniki. Zdelo se je, kot da jugoslovanskim športnikom manjka pravo veselje do tekmovalja, veselje do merjenja sil z drugimi — do zadnje zmogljivosti.

Vendar pa so v Jugoslaviji po prvem razočaranju priznali, da vrhunskih rezultatov ni mogoče pametno pričakovati, če šport nima množične osnove. Take osnove pa velika večina športov v Jugoslaviji nima. Tako nimajo n. pr. v vsej državi niti ene moderne telovadne dvorane, kot so potrebne za vezbanje vrhunskih telovadcev, in kljub temu so telovadci že ponovno dosegli na olimpiadah in svetovnih prvenstvih velike uspehe. Zlasti šibke osnove ima atletika, prav tako pa tudi plavanje, torej prav tisti športi, ki so pri olimpijskem občinstvu najbolj priljubljeni in vzbujajo največ zanimanja. Vsi slovenski plavalci n. pr. nimajo niti enega samega zimskega bazena in lahko trenirajo samo poleti. S tem pa ni mogoče doseči vrhunskih rezultatov, ker plavec, ki hoče take dosegati, mora biti v vodi vse leto.

Športno življenje naše mladine

NAJVEČ POKALOV ZA P. D. CANKAR

Letošnji 7. slovenski športni teden v Trstu, katerega se je udeležilo več kot 500 tekmovalcev s Tržaškega in Goriškega, je žel izreden uspeh, kot smo naznanili že v zadnji številki N. 1. Ta prireditev je postala ne le množična, ampak v določnem smislu tudi že manifestacija vse naše zamejske mladine. Tekme so bile na kakovostni višini in tekmovalci so dosegli pomembne izide.

Letos je bilo najboljši uspešno PD Cankar, ki si je osvojilo kar pet od sedmih pokalov, ki so bili na razpolago. Ostala dva pokala sta si osvojila PD Skamperle in rojanski Dom.

Pokale so podelili, kakor sledi:

Pokal SKGZ (za najboljše tehnične rezultate): 1. PD Cankar (257 točk), 2. PD Skamperle (186,5) in 3. DOM-Rojan (55).

Pokal SPZ (za najštevilnejšo udeležbo): 1. PD Cankar (90 prisotnih), 2. PD Skamperle (61) in 3. Kras (26).

Pokal »Primorskega dnevnika« (za najboljše moške rezultate): 1. PD Cankar (109), 2. PD Skamperle (72,5) in 3. DOM-Rojan (54).

Pokal Mladinske iniciative (za najboljše ženske rezultate): 1. PD Cankar (76), 2. PD Skamperle (58) in 3. Galeb (36).

Pokal SZ BOR (za najštevilnejšo udeležbo mladincev): 1. PD Cankar (24 prisotnih), 2. Skamperle (14) in 3. Kras (11).

Pokal SPDT (za najboljše rezultate v planinskem-orientacijskem pohodu): 1. PD Skamperle (20), 2. PD Cankar (12) in 3. RMV (8).

Pokal J. E. Kreka (za najboljše rezultate v namiznem tenisu): 1. DOM-Rojan (29), 2. PD Skamperle (13) in 3. PD Cankar (10).

Praktična darila in knjige pa so dobili tekmovalci in tekmovalke, ki so dosegli najboljše uspehe. Za te so prireditelji sestavili posebno lestvico, ki je naslednja: 1. Olga Pavletič (Cankar), 2. Aleksander Košuta (Cankar), 3. Ivan Furlanič (Skamperle), 4. Norči Zavadlal (Galeb) in 5. Boris Košuta (DOM-Rojan).

O poteku tekmovalj v posameznih športnih panogah in o tehničnih rezultatih bomo poročali zaradi pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

MEMORIAL M. FILEJ 1964

Turnir ping-ponga se bo vršil v nedeljo 15. t. m. v prostorih Katol. doma v Gorici. Ob 8.30 bo zbor tekmovalcev, nato pa žrebanje za vrstni red ekip in začetek tekem. Vsaka ekipa sme imeti največ štiri in najmanj dva igralca. Zmagovalno moštvo bo prejelo prehodni pokal in medalje.

Po končanih tekmah v namiznem tenisu se bo vršilo nagajevanje zmagovalcev v lahki atletiki, odbojki in ping-pongu, ki bo v Števerjanu ob štiri popoldne. Vabljeni so tudi vsi drugi tekmoval-

ci in ekipe; za vse udeležence bo pripravljen tudi majhen prigrizek.

ODBOJKARSKI TURNIR

V okviru tekmovalj za razne pokale športne manifestacije »Memorial M. Filej« je prišel na vrsto v soboto in nedeljo turnir v odbojki. Že več časa so se po naših vaseh in v mestu pripravljali razni tekmovalci in kovali svoje ekipe. Za turnir se ji je najavilo kar šest: Gorica, Števerjan, Standrež, Pevma, Sovodnje in Dom iz Rojana. Taka udeležba priča, kako je živo zanimanje med našo mladino za tak šport.

V soboto ob osmih zvečer se je v telovadnici na Katerinijevem trgu zbralo precej navijačev, ki so vseskozi navduševali svoje igralce. Vršilo se je namreč prvo kolo med ekipami Gorice, Standreža in SKPD Števerjan. Najprej sta se spoprijeli moštvi iz Števerjana in Gorice. Polni treme so briški fantje kar hitro prepustili vodstvo bolj izkušenim igralcem iz Gorice. Števerjanci namreč vadijo komaj dober mesec, pa se niso zbal igralcev, ki jim je odbojka tako rekoč že v krvi. Tudi proti Standrežu je Števerjan izgubil. Ko se je pa Standrež spoprijel z Gorico, je tudi on klecnil na kolena. Z zmago nad obema ekipama si je goriško moštvo priborilo pravico za vstop v finale.

V nedeljo jutraj sta se najprej borili moštvi iz Pevme in Rojana. Takoj je prišla na dan izkušnost pevmskih igralcev: Terpina, Valentinčiča Pintarja in Bense, ki so gladko odpravili nasprotnika. Težje je Pevma premagala Sovodnje, saj je ekipa, ki sta jo vodila Prinčič in Pelicon zelo dobro držala. Z zmago nad obema si je tudi Pevma priborila pravico za vstop v finale.

Precej napeto je bilo ozračje, ko se je začel boj za pokal. Gorica in Pevma sta napeli vse svoje sile. Pevma je podlegla. Vendar se je izkazala za zelo dobro ekipo. V prijateljski tekmi sta se spoprijeli še ekipi Rojana in Števerjana. Z dobro voljo, ki so jo pokazali števerjanski fantje, so končno prišli tudi oni do zmage.

Ob zaključku je prav, da pohvalimo posebno tiste ekipe, ki jih sestavljajo naši fantje iz vasi. To niso študentje, ki si naberejo odbojkarke spretnosti med šolskimi leti. Oni morajo začeti z najosnovnejšimi elementi telovadbe. Njih pripravljeno šestokrat ovira dejstvo, da nimajo v bližini primernih prostorov (Sovodnje, Števerjan). Vendar smo opazili veliko dobre volje, kar da upati, da bo odbojka precej dobro uspevala med našimi društvi.

Tehnični rezultati:

Gorica — SKPD Števerjan 2-0; Gorica — Standrež 2-1; Standrež — Števerjan 2-0; Pevma — Rojan 2-0; Sovodnje — Rojan 2-0; Pevma — Sovodnje 2-1.

Finale:

Gorica — Pevma 2-1.

Prijateljska:

Števerjan — Rojan 2-1.

199. Ko sta se vrnila domov, je Pierrot srečal popotnika, Indijanca, ki mu je povedal novice iz Lac Baina. Mc Taggart je bil močno bolan, skoraj bi bil umrl od zastrupljenja krvi, sedaj pa mu je že boljše. Pierrot je prvič po dolgem času s strahom pomislil na trgovca. Nepeesa ga je bila že pozabila, on pa gotovo snuje maščevanjenje...

200. Nepeesa je sklenila, da bo Barreja vzgojila za vprežnega psa. Ves svoj prosti čas je posvetila pouku. Začela je z enim samim jermenom, na katerega je privezala palico. Ves dan se je trudila, preden je pregovorila Barreja, da je vlekel palico, ne da bi se ob vsakem koraku obračal in renčal. Potem mu je pritrdila še drugi jermen.

201. Tako se je Baree počasi privadil na vprežne jermene in čez teden dni je že potrpežljivo tovoril vse, kar mu je Nepeesa privezala nanje. Pierrot je pripeljal domov dva psa in sedaj se je moral Baree učiti, da je skupaj z njima vlekel prazne sani. Ko se mu je to posrečilo, je Nepeesa sijala od ponosa.

202. »Do zime bo postal Baree najboljši vprežni pes v tropu, oče!« je trdila. Ob misli na zimo se je Pierrot spomnil svojega načrta, ki ga je bil skoval v skrbeh pred McTaggartom. Stopil je k Nepeesi, ki je pravkar vezala Bareejev jermen. »Letos te bom spet poslal v fo'o v Nelson Housen, draga moja,« je dejal. Nepeesa se je zravnala.

203. Z odločnimi, temnimi očmi je pogledala očeta in mu odgovorila: »Letos ne pojdem več v mesto, oče.« Prvič se je uprla očetovi volji. Pierrot pa se je spomnil, kako sam bi postal, če bi ga res zapustila. Ni je pregovarjal. Stopil je k njej in po pobožal po lepih lasch. Nasmehnila se mu je in še enkrat ljubeznivo zatrdila: »Ostala bom pri tebi!«

204. Se zadovoljen je postal. Kaj mu navsezadnje ni prav, da ostaneta skupaj? Stopil je k hčerki in jo ljubeznivo pobožal po lasch. Vitka Vrba se je nasmehnila. Dolgo sta stala drug ob drugem, med njiju pa se je vrnil še Baree in položil gobček v Nepeesino dlan. Potem je Nepeesa še enkrat kratko, prijazno rekla: »Ne bom odšla!«